

หัวข้องานวิจัยเรื่อง	การศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบึงกระจับ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรา วงศ์แสงเทียน นายปรัชญา โพธิ์หัง นายรณชัย หมื่นวงษ์ นางสาวธัญญพร มาบวบ นางสาวพงศ์ผกา ภัฏฐวรรธนะและ นายนิยมชัย นงนาคพะเยาว์
คณะ/สังกัดมหาวิทยาลัย	คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปี	2560
คำสำคัญ	รูปแบบ การจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมของชุมชน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ปัญหา และความต้องการการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลบึงกระจับ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างในวิธีวิจัยเชิงมาถนจำนวน 99 คน กำหนดขนาดตามตารางยามาเน่ (Yamane) ที่ความคาดเคลื่อนร้อยละ 10 และสุ่มเก็บข้อมูลแบบง่าย ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สันทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก อภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้วิธีการจัดหมวดหมู่เรียงลำดับและอธิบายในลักษณะพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยปลูกจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมให้ชาวบ้าน ให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางที่ครัวเรือน และจัดตั้งโครงการตะแกรงบุญขึ้น เพื่อให้ประชาชนนำขยะรีไซเคิล มาทำบุญโดยบริจาคให้วัด เพื่อวัดจะได้ขายและนำเงินเข้าวัด โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของชุมชนจากอบต.และแกนนำชุมชนนำข้อมูลมากำหนดทิศทางในการจัดการขยะโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่แกนนำ ประชุมหารือกับอบต. และแกนนำ นำข้อมูลกลับไปประชุมหารือกับลูกบ้าน วางแผนดำเนินงาน ปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผล

Research Title	Model of Community Solid Waste Disposal by Participants of Tumbol Bueng Krachap, Amphoe Wichain Buri, Phetchabun Province
Author	Asst.Prof. Bussaba Hintow Asst.Prof. Patchara Wongsangtain Mr.Pratya Phothihang Mr.Ronnachai Muenwong Miss Tunyaporn Mabuab Miss Pongpaka Nattawanthana and Mr.Niyomchai Nongnakpanao
Faculty	Management Sciences
Institute	Pibulsongkram Rajabhat University
Year	2017
Keywords	Model, Waste Management, People Participation

ABSTRACT

The purposes of the study were 1) to investigate the behaviors, problems and needs of people about solid waste disposal management from the community of Tambon Bueng Krachap, Amphoe Wichien Buri, Phetchabun Province. And 2) to find out the model of the management. The quantitative sample included 99 people by simple, according to Yamane's table and 10 % of errors. The qualitative sample were 42 key informants. Questionnaires, focus group and in-depth interview were deployed as data collecting tools. Quantitative data were analyzed by using percentage, frequency, mean, and standard deviation while qualitative data were analyzed by using categorizing and description. The study showed that the model of solid waste disposal management were people participation and raising awareness of the people and their responsibility to environment. Beginning with the people from household separated wastes, and a waste bank was established for cremation work and saving money. The process began with analyzing problems and potentials of the people and their leaders. Then information was adopted to determine the plan of waste management. The most importance was that the leaders and people participated in the whole pro, including the planning, operations and evaluation.

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่สนับสนุนงบประมาณสำหรับงานวิจัย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่อนุญาตให้คณะผู้วิจัยได้ทำงานวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงกระจับ ชาวบ้าน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจนทำให้งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเอ่าว์และคณะ
ธันวาคม 2560

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบึงกระจับ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบึงกระจับ ที่จะนำข้อมูลมาวางแผนปรับปรุงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงกระจับในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน และเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมบริบทของชุมชนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสมควร หากมีข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยเพื่อต่อยอดครั้งต่อไป กรุณาแจ้งความประสงค์มายังสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จะขอบพระคุณยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์และคณะ
ธันวาคม 2560

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาหลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์และเป้าหมาย.....	5
กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	6
ความหมายของขยะมูลฝอย.....	6
ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย.....	7
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	19
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation)	21
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 อุปกรณ์และวิธีการดำเนินงานวิจัย.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
พื้นที่ดำเนินงาน.....	27
ขอบเขตการวิจัย.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
4 ผลการวิจัย.....	30
ตอนที่ 1 เป็นผลการวิจัยจากแบบสอบถาม.....	30
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	30
ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน.....	33
ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.....	37
ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน.....	39
ส่วนที่ 5 กฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนด้านการจัดการขยะ.....	43
ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	43
ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย.....	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบึงกระจับ.....	56
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	61
อภิปรายผลการวิจัย.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	68
ประวัติผู้วิจัย.....	84

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก.....	12
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	30
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	30
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	31
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	31
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	32
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	32
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน....	33
4.8 แสดงสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นจำนวนและร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่างจำแนกตามรายข้อ.....	34
4.9 แสดงความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเป็นจำนวนและ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายข้อ.....	37
4.10 แสดงพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเป็นจำนวนและร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่างจำแนกตามรายข้อ.....	40
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายข้อ.....	43
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายข้อ.....	46
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายข้อ.....	54

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 การแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ.....	10
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการจัดการขยะมูลฝอย.....	16
4.1 ภาพรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลบึงกระจับ.....	60